

Saarijärven kaupungin

Hyvinvointi- suunnitelma

Hyvä syntyä meissä
vuosille 2026-2029



1. Johdanto

Tarkoitus

Saarijärven hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2029 on lakisääteinen asiakirja, joka jatkaa aiemman, laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2025 työtä. Tämän suunnitelman tavoitteena on vahvistaa asukkaiden hyvinvointia, lisätä osallisuutta sekä edistää liikunnallisia elämäntapoja läpi eri ikäryhmien – lapsista ja nuorista työikäisiin ja ikääntyviin. Tavoitteena on, että jokainen saarijärveläinen voi elää turvallista ja mielekäästä arkea.

Yhteys kaupungin strategiaan

Hyvinvointisuunnitelma liittyy tiiviisti kaupungin strategiaan. Aiempi hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tuki strategian toteutusta, ja myös tämä suunnitelma ohjaa tulevia hyvinvointipainotuksia. Suunnitelma tulee huomioida uudessa kuntastrategiassa, jotta tavoitteet ja toimenpiteet tukevat kaupungin eri toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteistä hyvinvointityötä.

Valmistelu ja osallisuus

Suunnitelma perustuu ajantasaiseen tietoon Saarijärven väestön hyvinvoinnista. Valmisteluun ovat osallistuneet asukkaat tulevaisuustyöpajoissa, joissa korostuivat luonnon merkitys, mielen hyvinvointi, liikkuminen ja yhteisöllisyys. Yhdessä pienilläkin teoilla rakennamme parempaa arkea ja vahvistamme kaupungin vetovoimaa.

Toteutus perustuu laajaan yhteistyöhön: mukana ovat kunnan eri toimialat, järjestöt, yritykset, oppilaitokset, työllisyysalue sekä Keski-Suomen hyvinvointialue. Yhteisin voimin edistämme hyvinvointia, kestäväää kehitystä, elinvoimaa ja turvallisuutta Saarijärvellä. Toivotamme kaikki tervetulleiksi tutustumaan suunnitelmaan ja osallistumaan sen toteuttamiseen – jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa tulevaisuuteen.

Hyvinvointi rakentuu arjen pienistä hetkistä, luonnon läheisyydestä ja yhteisestä tekemisestä – hyvä syntyy meissä kaikissa.



2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Saarijärvellä koko kaupungin yhteinen tehtävä. Se ei ole yksittäinen palvelu tai erillinen toimiala, vaan tapa suunnitella, johtaa ja toteuttaa kaupungin toimintaa niin, että se tukee asukkaiden hyvää arkea, terveyttä, toimintakykyä, osallisuutta ja turvallisuutta kaikissa elämänvaiheissa. Hyvinvointia rakennetaan arjen ympäristöissä: kodeissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa, työssä, vapaa-ajalla, harrastuksissa sekä asuin- ja liikenneympäristöissä.

Työn keskiössä on ennaltaehkäisy: tavoitteena on tunnistaa hyvinvointia heikentävät tekijät mahdollisimman varhain ja vahvistaa asukkaiden omia voimavaroja, yhteisöllisyyttä ja mahdollisuuksia vaikuttaa omaan arkeensa.

Hyvinvointityössä huomioidaan eri väestöryhmät lapsista ja nuorista työikäisiin ja ikääntyneisiin. Keskeisiä näkökulmia ovat:

- mielen hyvinvointi
- liikunnallinen elämäntapa
- terveelliset elintavat
- osallisuus ja yhteisöllisyys
- turvallinen arkiympäristö

Näitä kokonaisuuksia kehitetään suunnitelmallisesti ja ne tarkentuvat hyvinvointisuunnitelman teemoissa ja tavoitteissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perustuu tietoon. Saarijärvellä väestön hyvinvointia seurataan indikaattoreiden, kyselyjen ja rekisteritiedon avulla. Tätä tietoa hyödynnetään toiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja palvelujen kehittämisenä, jotta toimenpiteet kohdistuvat oikein ja ovat vaikuttavia.



3. Hyvinvointityön keskeiset osa-alueet

Tässä luvussa kuvataan Saarijärven hyvinvointityön keskeiset osa-alueet, jotka tukevat hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Luku kokoaa yhteen poikkileikkaavia teemoja, lakisääteisiä kokonaisuuksia ja toimintamalleja, joilla edistetään asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta. Tarkoituksena on jäsentää ne hyvinvointityön osa-alueet, jotka täydentävät suunnitelman painopisteitä ja vahvistavat hyvinvoinnin edistämistä eri ikäryhmissä ja elämäntilanteissa.

3.1. Osallisuuden vahvistaminen

Osallisuuden vahvistaminen on keskeinen osa Saarijärven hyvinvointityötä. Tavoitteena on, että jokaisella asukkaalla on mahdollisuus tulla kuulluksi, osallistua yhteiseen toimintaan ja vaikuttaa omaan arkeensa sekä elinympäristöönsä. Osallisuus vahvistaa yhteisöllisyyttä, ehkäisee yksinäisyyttä ja osattomuutta sekä tukee hyvinvointia eri elämäntilanteissa.

Saarijärvellä osallisuutta edistetään avoimen vuorovaikutuksen, kuulemisten, kyselyjen, osallistavan toiminnan ja yhteistyörakenteiden avulla. Osallisuusohjelmassa on määritelty osallisuustyön rakenteita ja toimenpiteitä, ja hyvinvointi- ja osallisuustyöryhmä vastaa työn kehittämisestä. Erityistä huomiota kiinnitetään nuorten osallistumismahdollisuuksiin sekä yhteistyöhön järjestöjen, vaikuttamistoimielinten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Osallistava budjetointi tarjoaa konkreettisen välineen asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien vahvistamiseen.

Järjestöillä on tärkeä rooli osallisuuden, yhteisöllisyyden ja matalan kynnyksen toiminnan vahvistamisessa. Ne täydentävät kaupungin palveluja, tarjoavat vertaistukea ja tavoittavat myös niitä asukkaita, jotka eivät välttämättä ole muiden palvelujen piirissä. Kaupunki tukee järjestöjen toimintaa muun muassa avustuksilla ja pitkäjänteisellä kumppanuustyöllä.



3.2. Lasten ja nuorten hyvinvointia tukevat rakenteet

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen on keskeinen osa Saarijärven hyvinvointityötä. Opiskeluhoitosuunnitelma tukee hyvinvointisuunnitelman tavoitteita edistämällä lasten ja nuorten terveyttä, turvallisuutta, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle asti. Tavoitteena on vahvistaa arjen hyvinvointia, ehkäistä ongelmien kasautumista ja puuttua hyvinvointia heikentäviin tekijöihin mahdollisimman varhain.

Työssä painottuvat ennaltaehkäisy, yhteisöllisyys ja moniammatillinen yhteistyö. Erityistä huomiota kiinnitetään poissaoloihin, kiusaamiseen, yksinäisyyteen ja muihin ilmiöihin, jotka voivat heikentää lasten ja nuorten hyvinvointia. Koulu- ja oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitoryhmät sekä opetuksen, opiskeluhoitopalvelujen, hyvinvointialueen ja perheiden välinen yhteistyö tukevat hyvinvointityön jatkuvuutta ja vaikuttavuutta.



3.3. Turvallisuutta tukevat toimintamallit

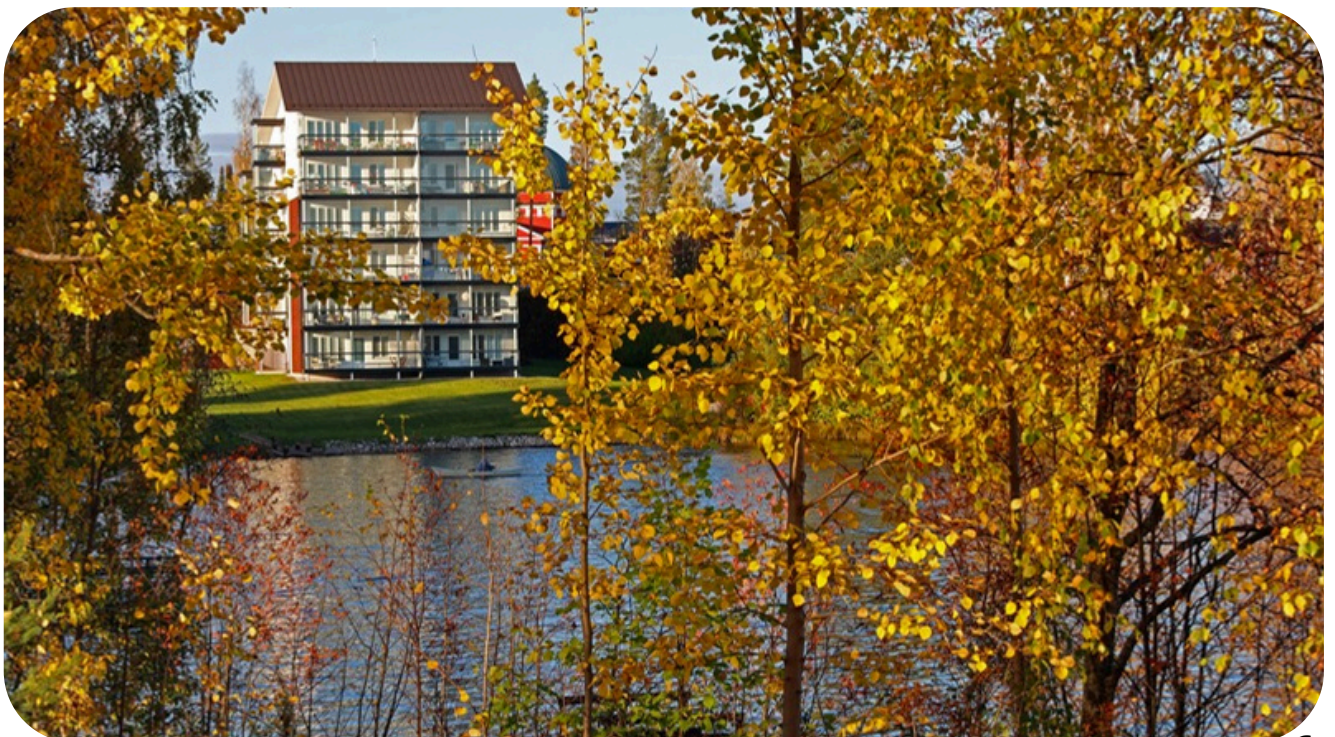
Saarijärvellä hyvinvointia edistetään myös toimintamalleilla, jotka vahvistavat turvallisuutta, terveellisiä elämäntapoja ja ennakoivaa päätöksentekoa. Näitä ovat muun muassa ehkäisevä päihdetyö ja väkivallan ehkäisy, ravitsemuksen edistäminen, liikenneturvallisuustyö sekä ennakkovaikutusten arviointi.

Ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn tavoitteena on vähentää päihteisiin, rahapelaamiseen, kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan liittyviä haittoja. Työ perustuu tutkittuun tietoon, lakisäätöihin velvoitteisiin sekä poikkihallinnolliseen yhteistyöhön. Painopisteenä ovat varhainen tunnistaminen, oikea-aikainen puuttuminen, tuen tarjoaminen sekä henkilöstön osaamisen vahvistaminen.

Ravitsemuksen edistäminen tukee hyvinvointia kaikissa elämänvaiheissa. Saarijärvellä ravitsemustyötä toteutetaan suosituksiin perustuen erityisesti varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja ikääntyneiden palveluissa. Tavoitteena on vahvistaa terveellisiä ruokailutottumuksia ja tukea ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä.

Liikenneturvallisuustyö puolestaan tukee turvallista arkiympäristöä ja kaikkien ikäryhmien turvallista liikkumista. Työssä korostuvat liikennekasvatus, turvallisten väylien kehittäminen ja eri toimijoiden välinen yhteistyö.

Ennakkovaikutusten arviointi on tärkeä osa hyvinvointia tukevaa päätöksentekoa. Sen avulla voidaan arvioida etukäteen päätösten vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, terveyteen, yhdenvertaisuuteen, ympäristöön, talouteen ja elinvoimaan. Näin päätöksenteko perustuu tietoon ja tukee kestävää kehitystä.



3.4. Erityiset hyvinvointia tukevat kokonaisuudet

Hyvinvointityössä huomioidaan myös erityisiä kokonaisuuksia, jotka liittyvät väestörakenteeseen, arjen sujuvuuteen ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin osallistua yhteiskuntaan. Tällaisia Saarijärvellä ovat erityisesti ikääntyneiden asumisen kehittäminen ja kotoutumisen tukeminen.

Ikääntyneiden asumisen kehittämisen tavoitteena on tukea turvallista, esteetöntä ja toimintakykyä ylläpitävää arkea sekä mahdollistaa kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Saarijärvellä hajautunut asutus asettaa erityisiä vaatimuksia asumisen, palvelujen saavutettavuuden, turvallisuuden ja osallisuuden huomioimiselle. Työssä korostuvat esteettömyys, kaatumisten ehkäisy, neuvonta, viestintä sekä yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.

Kotoutumisen tukeminen on osa Saarijärven hyvinvointityötä ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajien osallisuutta, hyvinvointia ja pääsyä palveluihin, koulutukseen, työelämään ja yhteisöön. Kotoutumista tuetaan monialaisesti kaupungin, työllisyyspalvelujen, hyvinvointialueen ja järjestöjen yhteistyöllä. Erityistä huomiota kiinnitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin sekä siihen, että kotoutumisen edistäminen huomioidaan läpileikkaavasti kaikessa hyvinvointityössä.



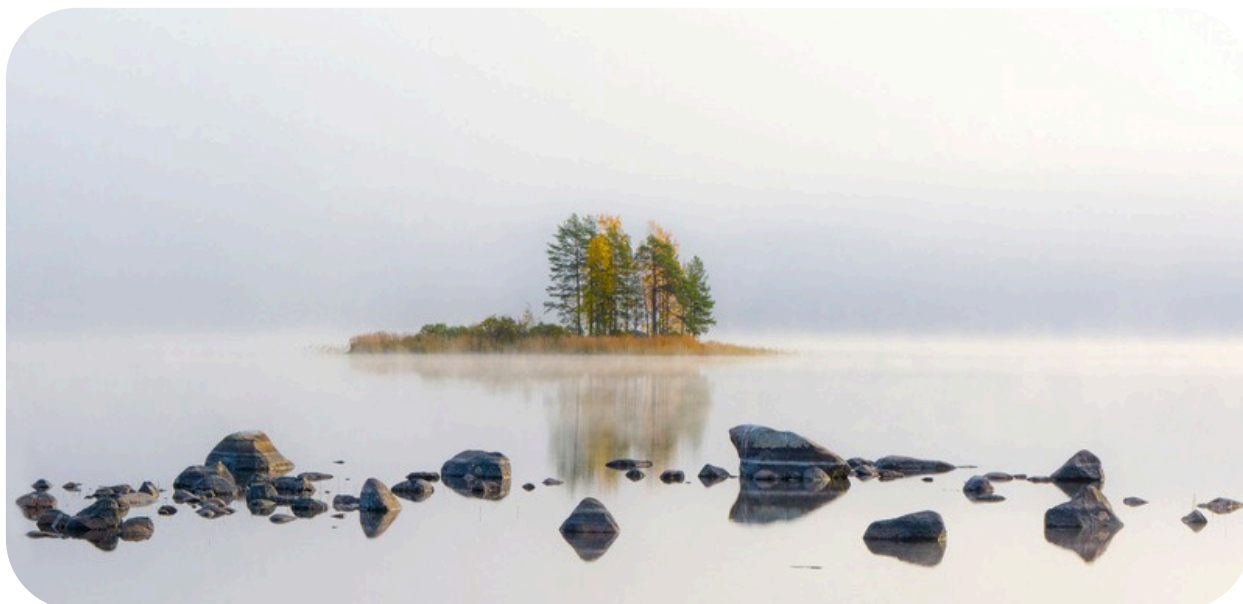
4. Hyvinvoinnin nykytila

Saarijärven hyvinvoinnin nykytilaa tarkastellaan tässä suunnitelmassa ajantasaisen hyvinvointitiedon, indikaattorien, arviointitiedon sekä paikallisten havaintojen pohjalta. Kokonaiskuva osoittaa, että kaupungissa on useita hyvinvointia tukevia vahvuuksia, mutta samalla myös selkeitä haasteita, joihin suunnitelmakaudella tulee kohdentaa toimenpiteitä. Hyvinvoinnin nykytilan arvioinnin tarkoituksena on muodostaa yhteinen näkemys siitä, missä asioissa kehitys on ollut myönteistä, missä tarvitaan vahvempaa tukea ja mihin hyvinvointityön painopisteet tulee suunnata.

Saarijärvellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet ovat viime vuosina vahvistuneet. Hyvinvointityötä tehdään aiempaa suunnitelmallisemmin, poikkihallinnollisemmin ja tiiviimmässä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tämä näkyy muun muassa hyvinvointijohtamisen vahvistumisena, osallisuuden rakenteiden kehittymisenä sekä siinä, että hyvinvointitietoa hyödynnetään entistä systemaattisemmin päätöksenteossa ja toiminnan suunnittelussa. Myös yhteistyö hyvinvointialueen, järjestöjen, seurakunnan, oppilaitosten ja muiden kumppaneiden kanssa tukee hyvinvointityön vaikuttavuutta.

Myönteisestä kehityksestä huolimatta hyvinvoinnin tilanne ei ole kaikilta osin tasapainoinen. Haasteita ilmenee erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnissa, työikäisten työ- ja toimintakyvyssä sekä ikääntyneiden turvallisuudessa ja arjessa selviytymisessä. Hyvinvointieroja syntyy eri väestöryhmien välille, ja osa tunnistetuista ilmiöistä vaatii pitkäjänteistä, ennaltaehkäisevää ja monialaista työtä. Erityisen tärkeää on tunnistaa ne tekijät, jotka lisäävät syrjäytymisriskiä, heikentävät arjen turvallisuutta tai kuormittavat asukkaiden hyvinvointia pitkällä aikavälillä.

Hyvinvoinnin nykytilan tarkastelussa hyödynnetään sekä myönteisiä kehityssuuntia että haasteita kuvaavaa tietoa. Lisäksi tarkastellaan ikäryhmittäisiä tulosindikaattoreita sekä HYTE-kertoimen ja TEAviisarin tuottamaa tietoa, jotka auttavat arvioimaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita, toimintaa ja tuloksia. Näiden tietojen perusteella määritellään suunnitelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2026–2029.



4.1. Hyvinvoinnin myönteiset kehityskulut

Saarijärven kaupungin hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työssä on nähtävissä myönteisiä kehityskulkuja viime vuosina. Hyvinvointityön rakenteet ja poikkihallinnollinen yhteistyö ovat vahvistuneet suunnitelmallisesti, mikä näkyy muun muassa HYTE-kertoimen nousuna sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen entistä tiiviimpänä kytkeytymisenä kunnan johtamiseen ja toimintarakenteisiin.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä on edistetty laajassa yhteistyössä asukkaiden, järjestöjen ja eri toimialojen kanssa, ja erityisesti liikuntaa, kulttuuria, luonnon hyödyntämistä sekä mielen hyvinvointia tukevat toimintamallit ovat vahvistuneet.

Myönteistä kehitystä on tapahtunut myös lasten, nuorten ja ikääntyvien hyvinvoinnin tukemisessa, joissa ennaltaehkäisevät, osallistavat ja arkea lähellä olevat ratkaisut ovat lisääntyneet ja luoneet vahvan perustan hyvinvoinnin edistämiseksi tulevalle suunnittelukaudella.

HYTE-kerroin noussut (0,51 → 0,67) ja lisännyt valtionosuutta.

Prosessi-indikaattorit vahvat:

- osallisuuden rakenteet toimivat
- vuosiraportointi vakiintunut
- TEA-pisteet parantuneet

Laadukkaat perusopetus, liikunta-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut.

Päihteiden käyttö monessa ikäryhmässä vertailualueita vähäisempää.

Tiivis yhteistyö järjestöjen ja Hyvinvointialueen kanssa.



4.2. Keskeiset haasteet

Saarijärvellä on myös hyvinvoinnin haasteita eri ikäryhmien kohdalla, joihin etsitään ratkaisuja hyvinvointisuunnitelman toimenpideoiossa.

1) Nuorten syrjäytymisriski

- 18–24-vuotiaista 30% riskissä → alueen ja koko maan tasoa korkeampi.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääminen.

2) Työikäisten työkyky

- Työkyvyttömyyseläkkeet ja työkyvyttömyysindeksi nousussa.
- Mielenterveys- ja TULE-haasteet korostuvat.

3) Ikääntyneiden turvallisuus

- Kaatumisiin liittyvät hoitajaksot huomattavan korkeita.



4.3. Tulosindikaattorit ikäryhmittäin

4.3.1. Lapset, nuoret ja perheet

Ylipaino (lapset ja nuoret)

Indikaattori (skaalattu): 50 → 44 → 44

Ei parane enää – taso vakiintunut, mutta edelleen alueellista ja valtakunnallista tasoa heikempi erityisesti pienillä lapsilla.

Nuorten kokema terveydentila (8.–9. luokkalaiset)

•Indikaattori (skaalattu): 34 → 58 → 58 → 47

•Yläkouluikaisilla selkeä hyvinvoinnin haaste, vaikka alakoulussa kehitys on parempaan suuntaan.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat

Indikaattori (skaalattu): 50 → 58 → 47 → 46

Pientä parannusta 2024 alkaen, mutta taso edelleen korkea ja riski syrjäytymiselle kasvanut pitkällä aikavälillä.

Skaalattu kerroin on THL:n laskema, vertailukelpoiseksi muokattu tunnusluku, joka määrittää osan kuntien ja hyvinvointialueiden valtionrahoituksesta. Se skaalataan (normitetaan) suhteessa muihin alueisiin, jotta eri kokoiset toimijat ovat vertailukelpoisia. Kerroin kannustaa edistämään hyvinvointia ja vähentämään raskaiden palveluiden tarvetta.

4.3.2. Työikäiset

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat 25–64-vuotiaat

Indikaattori (skaalattu) laskenut (55 → 53 → 36 → 30), mutta edelleen seurattava.
Vaikka kehitys on positiivista, kyse on rakenteellisesta riskistä työikäisten toimeentulossa.

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat

- Indikaattori (skaalattu)noussut voimakkaasti: 36 → 46 → 66→57
- Viittaa kasvaviin työkyvyn heikentymisen haasteisiin työikäisessä väestössä vaikkakin vuonna 2025 hieman laskenut.
- Huoli erityisesti mielenterveyden ja tuki- sekä liikuntaelinten ongelmista.

4.3.3. Ikääntyvät

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset, 65+

- Indikaattori (skaalattu) taso korkea (29→ 59→65→35→51)
- Hoitajaksoja edelleen 372,10/100 000, mikä on selvästi yli hyvinvointialueen ja koko maan keskiarvojen.



4.4. Hyte-kerroin 2025

HYTE-kerroin on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kehittämä mittari, joka kuvaa, kuinka hyvin kunta edistää asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Se perustuu 21 indikaattoriin, jotka mittaavat kahta asiaa:

1) Prosessi-indikaattorit

Miten kunta toimii hyvinvoinnin edistämiseksi

(esim. osallisuus, koulut, liikunta, kulttuuri, raportointi, rakenteet).

2) Tulosindikaattorit

Miten väestön hyvinvointi todellisuudessa kehittyy

(esim. ylipaino, työkyvyttömyys, koulutuksen ulkopuolelle jääminen, kaatumiset).

HYTE-kerroin on noussut kolmen vuoden ajanjaksolla, mikä kertoo siitä, että Saarijärven kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet ja prosessit ovat vahvistuneet suunnitelmallisesti.

📈 Kehitysluvut:

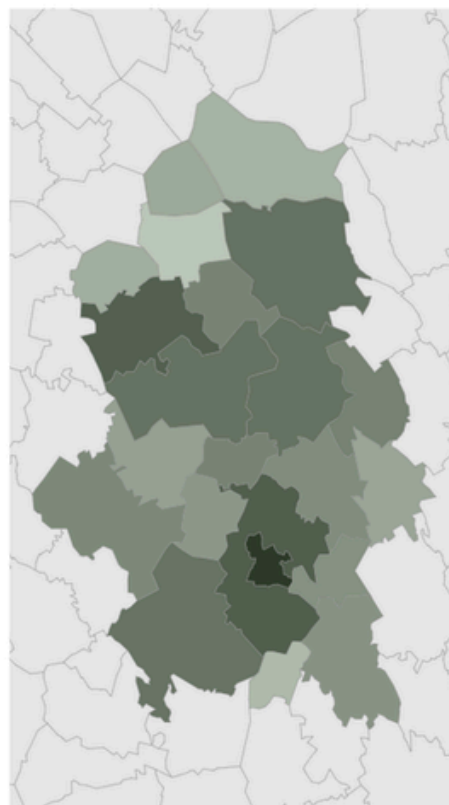
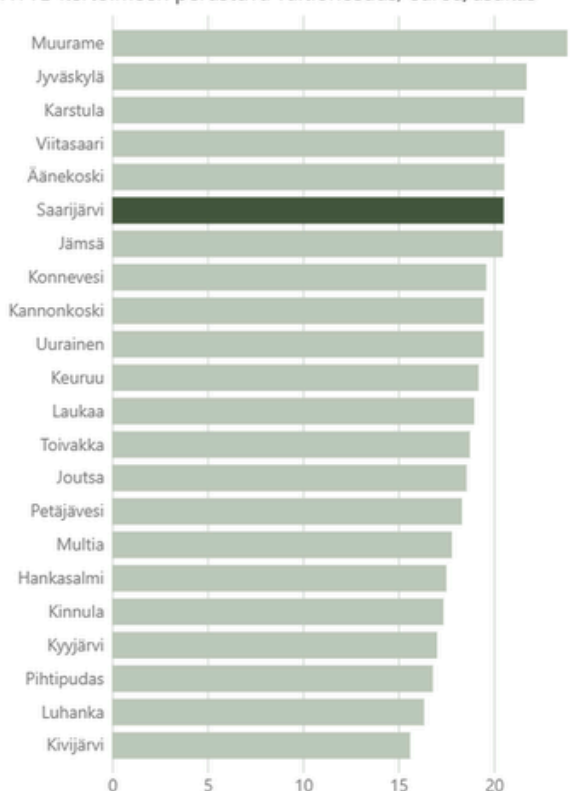
2023: HYTE-kerroin 0,51 → valtionosuutta 131 335 €

2024: HYTE-kerroin 0,64 → valtionosuutta 162 113 €

2025: HYTE-kerroin 0,67 → valtionosuutta 184 907 €

HYTE-rakenteet toimivat, mutta tulosindikaattorien vahvistaminen edellyttää pitkäjänteistä työtä. Vuonna 2026 HYTE-kertoimen perusteella saatava valtionosuus on 181 638 €, on ennakkotietoa pienempi, joka näkyy alla olevassa kuvassa.

HYTE-kertoimeen perustuva valtionosuus, euroa/asukas



4.4.1. Hyte-kerroin 2025 -prosessi-indikaattori ja tulosindikaattori

Hyvinvointityössä rakenteiden kuntoon laittaminen on parantanut prosessi-indikaattoria. Rakenteiden vahvistaminen on ollut tärkeää, sillä se mahdollistaa vaikuttavien ja yhdenvertaisten palveluiden tarjoamisen kaikille asukkaille. Tämä edistää kuntalaisten hyvinvointia ja tukee kunnan pitkän aikavälin kehitystä.

Jatkossa tulee panostaa entistä enemmän toimenpiteisiin, jotka edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Näin voidaan myös parantaa tulosindikaattoreita, jota heikentää mm. 8-9-luokkalaisten kokemus omasta hyvinvoinnista, koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrä, työkyvyttömyys ja ikääntyneiden kaatumiset.

Tulosindikaattoreita parantavia toimenpiteitä ovat mm. liikunnallisen elämäntavan edistäminen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen, työllisyyden edistäminen sekä ikääntyneiden tapaturmien ehkäisy. Näillä toimilla parannetaan terveyttä ja kavennetaan hyvinvointieroja kuntalaisten keskuudessa.

Huomioitavaa on, että Hyte-kerroin kuvaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tulosta, ja sitä käytetään yleensä vertailuun ja kehityksen seurantaan.

Indikaattorien asteikko kertoo, millä mittayksiköllä tai välillä arvo esitetään (esim. 0–100 pistettä, prosentti tai indeksi); jos tulos ilmoitetaan kertoimena, se voi muodostua esimerkiksi jakolaskuna (esim. $67/100 = 0,67$).

| Oman kunnan HYTE-kerroin, (0-100) | | | | HYTE-kerroin, (0-100) | | |
|-------------------------------------------|---------------------|-----------------------|----------------------|-------------------------------|--------------------------|-----------------------------|
| Lähde: Sotkanet | | | | Lähde: Sotkanet | | |
| Vuosi | Oman kunnan pisteet | Pisteiden vuosimuutos | Oman kunnan sijoitus | Vuosi | Parhaat pisteet kunnista | Heikoimmat pisteet kunnista |
| 2025 | 67/100 | 0 | 74 | 2025 | 85 | 37 |
| Oman kunnan tulosindikaattorit | | | | Tulosindikaattorit | | |
| Lähde: Sotkanet | | | | Lähde: Sotkanet | | |
| Vuosi | Oman kunnan pisteet | Pisteiden vuosimuutos | Oman kunnan sijoitus | Vuosi | Parhaat pisteet kunnista | Heikoimmat pisteet kunnista |
| 2025 | 46/100 | -2 | 201 | 2025 | 90 | 26 |
| Oman kunnan prosessi-indikaattorit | | | | Prosessi-indikaattorit | | |
| Lähde: Sotkanet | | | | Lähde: Sotkanet | | |
| Vuosi | Oman kunnan pisteet | Pisteiden vuosimuutos | Oman kunnan sijoitus | Vuosi | Parhaat pisteet kunnista | Heikoimmat pisteet kunnista |
| 2025 | 87/100 | 0 | 32 | 2025 | 94 | 27 |

4.5.TEAviisari - kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö

TEAviisari on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylläpitämä kuntien terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä. Se näyttää, kuinka hyvin kunta, alue tai oppilaitos edistää terveyttä ja hyvinvointia eri toimialoilla.

THL kerää vuosittain tietoa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä TEAviisari-työkalun avulla. Tiedonkeruut järjestetään säännöllisesti: parittomina vuosina keväällä kerätään tietoja kuntajohdosta ja kulttuurista ja syksyllä peruskouluista, kun taas parillisina vuosina keväällä painopiste on liikunnassa ja hyvinvointialueissa sekä syksyllä lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa. Tiedot päivitetään TEAviisariin seuraavan kauden alussa.

Osa HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoreista perustuu TEAviisarin mittareihin → siksi sillä on suora vaikutus kunnan saamaan valtiosuuteen. Terveyden edistämisaktiivisuuden kehittämiseen on panostettu erilaisin toimenpitein mm. perusopetukseen vuonna 2025 (.

| Nimi TEAviisari | Oman kunnan viimeisin tulos | Oman kunnan edellinen tulos | Oma hyvinvointialue | Koko maa |
|----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|---------------------|----------|
| Kaikki sektorit (ei lukio) | 75 | 71 | 71,6 | 71,9 |
| Kulttuuri | 91 | 80 | 75,9 | 76,8 |
| Kuntajohto | 83 | 91 | 82,3 | 87,2 |
| Liikunta | 71 | 56 | 69,9 | 69,4 |
| Lukiokoulutus | 68 | 58 | 77,1 | 68,9 |
| Perusopetus | 56 | 53 | 63,9 | 63,9 |



5. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet eri ikäryhmille

| Lapset, nuoret ja perheet | Työikäiset | Ikäntyneet |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Luonto arjen voimavarana | | |
| Tukea lapsia, nuoria ja perheitä viettämään enemmän aikaa ulkona luonnossa, mikä tukee hyvinvointia ja vahvistaa yhteyttä luontoon. | Vahvistaa työikäisten luontosuhdetta arjessa palautumisen ja hyvinvoinnin tukena. | Lisätä mahdollisuuksia ikäihmisille viettää aikaa luonnossa ja hyödyntää luontoa mielen ja kehon hyvinvoinnin tukena. |
| Liikunnallisen elämäntavan edistäminen | | |
| Vähentää lasten ja nuorten ylipainoa ja vahvistaa perheiden terveellisiä lämäntapoja. | Tukea työikäisten positiivisia terveystottumuksia ja vahvistaa työkykyä. | Lisätä ikäntyneiden mahdollisuuksia huolehtia omasta hyvinvoinnista ja terveydestä. |
| Turvallisuuden ja osallisuuden vahvistaminen | | |
| Vähentää nuorten syrjäytymisriskiä ja vahvistaa turvallisuuden tunnetta, elämänhallintaa ja osallisuutta. | Lisätä työikäisten arjen turvallisuutta ja sosiaalista hyvinvointia. | Vahvistaa ikäntyneiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta. |

5.1. LUONTO ARJEN VOIMAVARANA TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA MITTARIT IKÄRYHMITÄIN



Luontoympäristöillä on merkittävä ja tutkimusperustainen vaikutus asukkaiden fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Saarijärven kaupunki edistää luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntämistä osana ennaltaehkäisevää ja hyvinvointia edistävää toimintaa. Luonnossa liikkuminen tukee kokonaisvaltaista terveyttä, vähentää stressiä, parantaa mielialaa, lisää fyysistä aktiivisuutta sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä. Jo lyhyt oleskelu luonnossa edistää palautumista ja lisää vireyttä, mikä korostaa lähiluonnon saavutettavuuden tärkeyttä kaikille ikäryhmille.

Terveyttä luonnosta -ohjelman tavoitteiden mukaisesti Saarijärven kaupunki yhdistää luontolähtöisiä menetelmiä osaksi kunnan hyvinvointityötä. Luontoympäristöjä hyödynnetään tapahtumissa, ohjaustilanteissa, liikunnan edistämisessä, mielenhyvinvointia tukevilla toiminnoilla sekä sosiaalisen hyvinvoinnin vahvistamisessa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että luontoon pääsy on mahdollista myös niille asukkaille, joiden toimintakyky on rajoittunut tai jotka ovat riskissä syrjäytyä.

Saarijärven laajat metsät, vesistöt ja monipuoliset luontoreitit tarjoavat erinomaiset edellytykset hyvinvoinnin edistämiseen. Luontokohteet toimivat maksuttomina ja helposti saavutettavina hyvinvointipalveluina, joiden käytön lisääminen tukee kaupungin tavoitetta edistää asukkaiden hyvinvointia, toimintakykyä ja osallisuutta. Kaupungin tunnetut luontokohteet ja kasvava luontomatkailun vetovoima täydentävät tätä kokonaisuutta ja luovat mahdollisuuksia laaja-alaiselle yhteistyölle.

5.1.1. Luonto arjen voimavarana

Saarijärven luonto tarjoaa mahdollisuuksia virkistäytymiseen, liikuntaan ja rauhoittumiseen. Luonnon läheisyys edistää sekä fyysistä terveyttä että henkistä hyvinvointia, ja toimii arjen voimavarana kaikenikäisille asukkaille. Kannustetaan järjestöjä hyödyntämään Saarijärven kaunista luontoa omassa toiminnassaan, jotta yhä useammat voivat nauttia sen tarjoamista eduista.

Lapset, nuoret ja perheet

Tavoite:

Tuetaan lapsia, nuoria ja perheitä viettämään enemmän aikaa ulkona luonnossa, mikä tukee hyvinvointia ja vahvistaa yhteyttä luontoon.

Tausta: Lasten ja nuorten ruudulla vietetyn ajan lisääntyminen, vähentynyt luontokosketus sekä siitä johtuvat hyvinvointiongelmien, kuten liikunnan puute, stressi ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden heikentyminen.

Työikäiset

Tavoite:

Vahvistaa työikäisten luontosuhdetta arjessa palautumisen ja hyvinvoinnin tukena.

Tausta: Työikäiset kokevat arjessaan stressiä, kuormitusta ja uupumusta, joita aiheuttavat taloudelliset paineet, työttömyys ja arjesta nousevat haasteet. Työelämän vaatimukset, kiire ja jatkuva informaatiotulva voivat heikentää jaksamista ja hyvinvointia.

Ikääntyneet

Tavoite:

Lisätä mahdollisuuksia ikäihmisille viettää aikaa luonnossa ja hyödyntää luontoa mielen ja kehon hyvinvoinnin tukena.

Tausta: Monille ikäihmisille luonnossa liikkuminen ja oleskelu saattavat olla vähäisiä esimerkiksi liikuntarajoitteiden, yksinäisyyden tai motivaation puutteen vuoksi. Luonnon hyödyntäminen voi auttaa lievittämään stressiä, parantamaan mielialaa ja ylläpitämään fyysistä toimintakykyä.

5.1.2. Toimenpiteet ja mittarit: Lapset, nuoret ja perheet

| Toimenpide | Vastuutaho | Mittari | Arviointi |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Järjestämme yhteistyössä perheille luontotapahtumia, joissa vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja luontokokemuksia sekä tunnistetaan osallistumisen esteet. | Hyvinvointityö- ja vapaa-aikapalvelut yhteistyössä järjestöjen ja yritysten kanssa | Kokenut positiivista mielenterveyttä viimeisen 2 viikon aikana (Kouluterveyskysely) Nuorten kokema yksinäisyys (Sotkanet) | |
| Lisäämme luontoaiheisia harrastuksia, kehitetään ja monipuolistetaan niiden saavutettavuutta. | Nuorisopalvelut yhteistyössä liikunta- ja sivistyspalvelujen kanssa | Vähintään tunnin päivässä liikkuvat (Kouluterveyskysely) | |
| Avoimen pienryhmätoiminnan ja kehojen toteutuminen | Harrastamisen Suomen malli | Harrastuksiin osallistuneiden määrä (HSM ja Nuorisotilastot) | |
| Varmistamme lähiluontokohteiden, laavujen ja ulkoliikuntapaikkojen saavutettavuus ja lisätään viestintää. Parannetaan esteettömyyttä ja tiedon saatavuutta. | Tekniset palvelut yhteistyössä liikunta- ja viestintäpalvelujen kanssa | Kunnostettujen luontokohteiden määrä Lähiliikuntapaikkojen saavutettavuus (Liiteri) | |

5.1.3. Toimenpiteet ja mittarit: Työikäiset

| Toimenpide | Vastuutaho | Mittari | Arviointi |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Järjestämme yhteistyössä luontoretkiä, -tapahtumia ja luontotyöpäiviä sekä kannustetaan osallistumiseen työhyvinvoinnin, terveyden ja työyhteisön yhteisöllisyyden vahvistamiseksi. | Vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut Hyvinvointityö Elinkeinopalvelut Henkilöstöpalvelut kanssa | Työkyvyttömyysindeksi (Sotkanet) Kokemus työssä jaksamisesta ja työhyvinvoinnista | |
| Parannamme luontoympäristöjen saavutettavuutta ja reittien kuntoa sekä kehitetään esteettömyyttä ja infrastruktuuria. | Tekniset palvelut yhteistyössä liikunta-, ympäristö- ja viestintäpalvelujen kanssa | Kunnostamishankkeiden toteutuminen, investointimäärärahat, Osallistujien ja käyttäjien määrä, tyytyväisyys | |
| Vahvistamme luontosuhdetta viestinnällä, osallistumisella ja kyselyillä, lisätään luontotietoisuutta ja osallistumista. | Viestintäpalvelut yhteistyössä hyvinvointi-, sivistyspalvelut | Viestinnän toteutuminen Luontoiltojen määrä/osallistujat | |

5.1.4. Toimenpiteet ja mittarit: Ikäihmiset

| Toimenpide | Vastuutaho | Mittari | Arviointi |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Järjestämme yhteistyössä ohjattuja luontoretkiä ja kävelyitä vähennetään yksinäisyyttä ja tuetaan fyysistä sekä henkistä toimintakykyä. | Hyvinvointityö ja liikuntapalvelut yhteistyössä ikääntyneiden palvelujen ja järjestöjen kanssa | Yksinäisyyden kokemus (sotkanet, oma kysely) Fyysisen aktiivisuuden määrä (oma kysely) Hoivan ja palveluiden kattavuus (sotkanet) | |
| Kehitämme esteettömiä luontopolkuja ja ulkoilureittejä liikuntamahdollisuuksien ja saavutettavuuden parantamiseksi. | Tekniset palvelut yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden ja hyvinvointityön kanssa | Esteettömien polkujen kehittämishankkeiden toteutuminen Luontokohteiden saavutettavuus (turvallisuuskävelyt) | |
| Lisäämme yhteistyötä järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa, vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja vertaistukea luontoretkien kautta. | Hyvinvointityö yhteistyössä järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa | Luontoretkien määrä eri järjestöjen toteuttamana (tapahtumat) | |
| Tarjoamme luontoon liittyviä harrastuksia, monipuolistetaan aktiviteetteja ja tuetaan sosiaalista osallistumista. | Vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut yhteistyössä hyvinvointityön kanssa | Harrastusten/kurssien määrä ja osallistujat (tilasto) | |

5.2. LIKUNNALLISEN ELÄMÄNTAVAN EDISTÄMINEN TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA MITTARIT



Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on Saarijärvellä keskeinen osa väestön hyvinvoinnin ja arjen sujuvuuden tukemista. Säännöllinen liikkuminen parantaa terveyttä, ehkäisee sairauksia ja lisää iloa eri ikäryhmille, samalla vahvistaen yhteisöllisyyttä ja paikallista identiteettiä.

Valtakunnalliset Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ohjelmat, kuten Liikkuva koulu, Suomi liikkeelle ohjelma ja Move!-mittaukset, ohjaavat Saarijärven liikunnallisen elämäntavan edistämistä. Näiden tavoitteena on lisätä arkiaktiivisuutta, tukea lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä sekä tarjota matalan kynnyksen mahdollisuuksia liikkua kaikille ikäryhmille. Ohjelmat painottavat liikunnan merkitystä terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä, syrjäytymisen ehkäisijänä sekä yhteisöllisyyden rakentajana. Perusopetuslain velvoite edistää liikunnallista elämäntapaa muodostaen perustan kaupungin toimenpiteille ja kehittämishankkeille.

Liikunnallinen elämäntapa tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden osallistua, kohdata muita ja rakentaa terveempiä tulevaisuuden polkuja. **Liikunta kuuluu kaikille ja sen edistäminen on yhteinen tavoite.**

5.2.1. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Saarijärveläisten hyvinvointi rakentuu aktiivisesta elämästä. Monipuoliset harrastusmahdollisuudet, tapahtumat ja kulttuuritoiminta tuovat iloa ja yhteisöllisyyttä arkeen sekä tukevat fyysistä ja henkistä terveyttä. Liikunnallista elämäntapaa edistetään yhdessä. Mukana toiminnassa ovat järjestöt, seurakunnat, Keski-Suomen hyvinvointialue, oppilaitokset ja Saarijärven kaupunki.

Lapset, nuoret ja perheet

Tavoite:

Lasten ja nuorten ylipaino vähenee ja perheiden terveelliset elämäntavat vahvistuvat

Tausta: perheiden elämäntavat, arjen liikkuminen, toimintakyky ja harrastukset

Työikäiset

Tavoite:

Työikäisten terveystottumukset ja työkyky lisääntyvät

Tausta: Fyysisen jaksamisen haasteet, ylipaino, liikkumattomuus

Ikääntyneet

Tavoite:

Ikääntyneiden mahdollisuudet huolehtia omasta hyvinvoinnista ja terveydestä kohenee monialaisen yhteistyön ja tuen myötä.

Tausta: Liikunta- ja toimintakyvyn haasteet, ravitsemus, alkoholi ja lääkkeet

5.2.2.Toimenpiteet ja mittarit: Lapset, nuoret ja perheet

| Toimenpide | Vastuutaho | Mittari | Arviointi |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Järjestämme yhteistyössä eri toimijoiden kanssa tilaisuuksia, jotka tukevat terveellisiä ja liikunnallisia elämäntapoja. Edistämme arjen rytmien ja rutiinien vahvistamista sekä kannustamme lapsia ja perheitä liikkumaan, jotta nämä auttavat selviytymään haastavissa elämäntilanteissa. | Hyvinvointityö ja vapaa-aikapalvelut yhteistyössä varhaiskasvatukseen, perhepalvelujen ja järjestöjen kanssa | Perheiden liikuntatapahtumat 4x/vuosi (oma tilastointi) Ylipainon yleisyys ja terveydentilan kokemus (Sotkanet) | |
| Tuemme koulun liikunnallisen elämäntavan edistämistä perusopetuslain ja oppilashuoltosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti kehittämishankkeen kautta. Toimenpiteiden avulla edistetään oppilaiden fyysistä aktiivisuutta ja tuetaan koko koulu yhteisön hyvinvointia. Mallin mukaisesti järjestetään arkeen lisää liikettä, ja MOVE! mittaustuloksia hyödynnetään kohdennettujen tukitoimien suunnittelussa. | Sivistyspalvelut yhteistyössä liikunta-, oppilashuolto- ja hyvinvointipalvelujen kanssa | Vähintään tunnin päivässä liikkuvien lasten osuus (Kouluterveyskysely THL) Lasten ja nuorten Move!-mittauksen tulosten kehittyminen (Sotkanet) | |
| Edistämme oppilaiden liikunnallista hyvinvointia kehittämällä kouluruokailua oppilaiden kanssa yhteistyössä, huomioiden ravitsemukselliset suositukset ja oppilaiden omat toiveet. | Ruokapalvelut yhteistyössä sivistys- ja oppilashuoltopalvelujen kanssa | Kouluruokakyselyt 1x/vuosi ja kehittämistoimenpiteiden toteutus/SaaSera Ei syö koululounasta päivittäin 8-9. luokan oppilaat (Kouluterveyskysely, THL) | |

5.2.3. Toimenpiteet ja mittarit: Työkäiset

| Toimenpide | Vastuutahot | Mittari | Arviointi |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Tarjoamme liikuntaneuvontaa ja elämäntapaohjausta erityisesti työkyvyttömyysriskissä oleville ja pitkäaikaistyöttömille. | Vapaa-aikapalvelut yhteistyössä työllisyyspalvelujen ja terveydenhuollon kanssa | Liikuntaneuvonnan asiakkaita 50/vuosi Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat (Sotkanet) | |
| Edistämme kävelyä ja pyöräilyä arjen ympäristöissä, järjestetään liikuntamahdollisuuksia lähelle asuinalueita. | Tekniset palvelut yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa | Esteetön tulipaikka lähelle keskustaa 2028 mennessä. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen toteutuminen Porraspäivät 2.–8.11.2026 Osallistujamäärät liikuntaryhmissä | |
| Parannamme liikuntaviestintää esimerkiksi somekampanjoilla. | Viestintäpalvelut yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden ja hyvinvointityön kanssa | Somekampanjat 1x/kk Viestinnän tavoitavuus ja vaikuttavuus | |
| Viemme työpaikoille tietoa varhaisen tuen toimintamalleista. | Henkilöstöpalvelut yhteistyössä työterveyshuollon ja työllisyyspalvelujen kanssa | Tiedote työpaikoille 1x/vuosi | |

5.2.4. Toimenpiteet ja mittarit: Ikäihmiset

| Toimenpide | Vastuutahot | Mittari | Arviointi |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <p>Toteutamme kaatumisten ehkäisytyötä yhdessä hyvinvointialueen kanssa:</p> <ul style="list-style-type: none"> -tasapainoryhmät -lihasvoimaharjoittelu -liukuesteiden ja turvatekniikan käyttö <p>Kytetään kulttuuri- ja liikuntapalvelut osaksi ikääntyneiden arkiympäristöjä (liikkuvat ja paikalliset palvelut).</p> | <p>Hyvinvointityö ja vapaa-aikapalvelut yhteistyössä hyvinvointialueen palvelujen ja kulttuuripalvelujen kanssa</p> | <p>Tiedotteet/vuosi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot, 65+ (Sotkanet) Ikääntyneille tarkoitettujen liikuntaryhmien määrä/osallistujat</p> | |
| <p>Toteutamme liikuntaneuvontaa kaatumisriskissä oleville.</p> | <p>Hyvinvointityö ja vapaa-aikapalvelut yhteistyössä hyvinvointialueen palvelujen kanssa</p> | <p>20 liikuntaneuvonnan asiakasta Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot, 65+ (Sotkanet)</p> | |
| <p>Jaamme tietoa terveellisistä elämäntavoista (mm. liikunta, uni, ravitsemus, päihteet, rahapelaaminen).</p> | <p>Hyvinvointityö ja vapaa-aikapalvelut yhteistyössä hyvinvointialueen palvelujen kanssa</p> | <p>Voi Hyvin tapahtumat 12x/vuosi, osallistujat Sairastavuusindeksi (Sotkanet)</p> | |
| <p>Ohjamme seniorien itsearviointien laatimisessa ja toteutetaan toimintakykymittauksia tapahtumissa.</p> | <p>Hyvinvointityö ja vapaa-aikapalvelut yhteistyössä hyvinvointialueen palvelujen kanssa</p> | <p>Seniorien itsearviointien määrä Toimintakyvyn muutokset ja itsearviointit</p> | |
| <p>Vahvistamme tiedotusta.</p> | <p>Viestintäpalvelut ja hyvinvointityö</p> | <p>Kuukausittainen tiedotus Saatu palaute</p> | |

5.3. TURVALLISUUDEN JA OSALLISUUDEN VAHVISTUMINEN TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA MITTARIT IKÄRYHMITTÄIN



Turvallisuus ja osallisuus ovat Saarijärven hyvinvoinnin kannalta keskeisiä perustekijöitä. Ne vaikuttavat suoraan kuntalaisten terveyteen, arjessa selviytymiseen ja yhteisöllisyyden kokemuksiin.

Valtakunnallinen hyvinvointitieto osoittaa, että koettu turvattomuus ja osattomuus ovat lisääntyneet ja näkyvät mm. huolena taloudesta, yhteiskunnallisena epävarmuutena ja heikentyneenä luottamuksena.

Osallisuus tarkoittaa kokemusta kuulumisesta ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämään ja ympäristöön. Se syntyy vuorovaikutuksesta ja yhteisestä tekemisestä. Kun osallisuus toteutuu, se vahvistaa hyvinvointia, ehkäisee syrjäytymistä ja lisää elämönhallintaa. Osallisuuden muotoja ovat esimerkiksi osallistuminen päätöksentekoon, palvelujen yhteiskehittäminen ja arjen toimintaosallisuus.

Saarijärven hyvinvointisuunnitelman taustatyössä turvallisuus ja osallisuus nousivat kuntalaisten ja eri toimijoiden näkemyksissä merkittäviksi hyvinvointiin vaikuttaviksi tekijöiksi. Työpajoissa ja palautteissa korostuivat erityisesti yhteisöllisyys, ympäristön turvallisuus, luontoarvot ja mahdollisuus vaikuttaa omiin palveluihin.

5.3.1. Turvallisuuden ja osallisuuden vahvistuminen

Turvallisen arjen ja osallisuuden edistäminen tarkoittaa sitä, että pyritään luomaan ympäristö, jossa jokainen voi tuntea olonsa turvalliseksi ja kokea kuuluvansa yhteisöön. Toiminnassa korostetaan yhteisöllisyyttä, yhteistyötä eri toimijoiden välillä sekä mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa oman arjen asioihin.

Lapset, nuoret ja perheet

Tavoite:

Nuorten turvallisuuden tunne, elämänhallinta ja osallisuus vahvistuu ja syrjäytymisriski vähenee.

Tausta: Nuorten syrjäytymisen uhka, päihteet, väkivalta ja kiusaaminen

Työikäiset

Tavoite:

Työikäisten arjen turvallisuus ja sosiaalinen hyvinvointi lisääntyy.

Tausta: Arjen kuormittavuus, palautuminen ja työttömyys, sosiaaliset suhteet/yksinäisyyden kokemus, päihteet ja riippuvuusongelmat

Ikäntyneet

Tavoite:

Ikäntyneiden osallisuus ja kokemus yhteisöllisyydestä ja turvallisuudesta vahvistuu.

Tausta:

Yhteisöllisyyden ja osattomuuden haasteet, yksinäisyys

5.3.2. Toimenpiteet ja mittarit: Lapset, nuoret ja perheet

| Toimenpide | Vastuutaho | Mittari | Arviointi |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Hyödynnetään perhekeskustoimintamallia ja varmistetaan, että perheet saavat tarvitsemansa tuen ja palvelut oikea-aikaisesti. | Hyvinvointityö yhteistyössä hyvinvointialueen, varhaiskasvatukseen ja sivistyspalvelujen kanssa | Perhekeskuksen toimijaverkoston tapaamiset (kpl) Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä % (Kouluterveyskysely,THL) | |
| Järjestetään säännöllisiä työpajoja kouluissa ja nuorisotiloissa, joissa keskitytään elämänhallinnan, tunnetaitojen, konfliktinratkaisun, arjen hallinnan sekä turvallisuuden vahvistamiseen. Työpajojen tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia sekä osallisuutta arjessa. Vaikuta teemapäivä 1x/vuosi. | Sivistys- ja nuorisopalvelut yhteistyössä oppilashuollon kanssa | Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (Kouluterveyskysely,THL) Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa (Kouluterveyskysely,THL) | |
| Rakennetaan turvallinen ja osallistava toimintaympäristö, jossa jokainen nuori kokee tulevansa kuulluksi ja voi vaikuttaa yhteisiin asioihin. Työvälineenä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. | Sivistyspalvelut yhteistyössä oppilashuollon ja nuorisopalvelujen kanssa | Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä % (Kouluterveyskysely,THL) Poissaolojen kehittyminen (koulun tilastot) | |
| Nuorten syrjäytymistä aiheuttavien tekijöiden tunnistaminen ja tukeminen siirtymävaiheissa sekä sosiaalisten taitojen vahvistaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. | Nuorisopalvelut yhteistyössä sivistys-, oppilashuolto- ja perhepalvelujen kanssa | Erittäin heikko osallisuuden kokemus (Kouluterveyskysely,THL) Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi % (Kouluterveyskysely, THL) Opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumisen seuranta (ohjausryhmä) | |

5.3.3. Toimenpiteet ja mittarit: Työikäiset

| Toimenpide | Vastuutahot | Mittari | Arviointi |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Tiedotetaan yrityksille työpaikojen palautumista tukevista ohjelmista mm. Työelämäohjelmat 2024-2027 (STM), Työelämän mielenterveysohjelma, Liikkuva aikuinen/varhaiskasvatus, Työikäiset liikkeelle -hanke (STM) | Elinkeino- ja työllisyyspalvelut | Pollen Potkun uutiskirjeet | |
| Vahvistetaan työttömien verkostoja ja tarjotaan matalan kynnyksen palveluita, joissa voi osallistua yhteisölliseen toimintaan ja saada tukea työnhakuun. Perustetaan ja kehitetään kohtaamispaikkoja. | Elinkeino- ja työllisyyspalvelut yhteistyössä hyvinvointityön ja vapaa-aikapalveluiden kanssa. | Palveluiden vaikuttavuus/asiakaskyselyt Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat% vastaavan ikäisestä väestöstä Vaikeasti työllistyvät (Sotkanet) | |
| Tuetaan siirtymiä perusopetuksesta toiselle asteelle ja toiselta asteelta työelämään esimerkiksi ohjauksen ja mentoroinnin keinoin. | Sivistys- ja työllisyyspalvelut yhteistyössä nuorisopalvelujen ja oppilashuollon kanssa | Toisen asteen opintojen keskeyttäneiden määrä Työttömien alle 25-vuotiaiden määrä. Syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrän kehitys (Sotkanet) | |
| Järjestetään tiedotuskampanjoita ja jaetaan tietoa varhaisen tuen palveluista, jotka auttavat tunnistamaan ja ehkäisemään mielenterveyden, päihteiden ja riippuvuuksien ongelmia. | Viestintäpalvelut yhteistyössä hyvinvointityön, vapaa-aika- ja työllisyyspalvelujen kanssa | Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat (Sotkanet) | |

5.3.4. Toimenpiteet ja mittarit: Ikäihmiset

| Toimenpide | Vastuutaho | Mittari | Arviointi |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Tuetaan matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja järjestetään tilaisuuksia ja kulttuuritapahtumia, joiden tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä, tarjota elämäntapaohjausta ja luoda uusia sosiaalisia kontakteja. | Hyvinvointityö yhteistyössä kulttuuri- ja järjestöpalvelujen kanssa | Voi Hyvin tapaamiset/osallistujat/vuosi | |
| Osallistutaan aktiivisesti "Kohtaamisten Keski-Suomi – iäkkäiden yhteisöllisyyden vahvistaminen" -hanke ajalla 1.2.2026–31.10.2028. Hankkeen tavoitteena on rakentaa toimintamalli, joka tukee ikääntyvien yhteisöllisyyttä, vähentää yksinäisyyttä ja tarjoaa vertaisryhmiä sekä liikuntamahdollisuuksia | Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut yhteistyössä Hyvinvointialueen ikääntyneiden palvelujen, järjestöjen ja hanketoimijoiden kanssa | Toimintamallin rakentaminen 31.10.2028 mennessä Ikääntyvien ryhmien määrä/osallistujat Ilmainen salivuoro Monnarilla/osallistujat Vertaisryhmien määrä/osallistujat | |
| Kehitetään ja tarjotaan neuvontapalveluita, jotka auttavat ikääntyneitä tunnistamaan arjen turvallisuusriskejä ja vahvistamaan turvallisuuden tunnetta kotona, lähiympäristössä ja liikenteessä. Toimenpiteet ikääntyneiden asumisen kehittämiseksi Saarijärvellä mm. asumistarpeiden ennakointi ja yksin asuvien iäkkäiden tukeminen | Hyvinvointityö yhteistyössä asumis-, teknisten ja Hyvinvointialueen ikääntyneiden palvelujen kanssa | Seniorimessut 1x/vuosi Jalkautuminen kuntalaisten pariin 1x/vuosi Sairastavuusindeksi Yksin asuvat 75 vuotta täyttäneet (%) (Sotkanet) Ikääntyneen väestön osuus väestöstä (Sotkanet) | |

6.HYTE-työn kehittämisessä hyödynnetään yhteisövaikuttavuuden viitekehystä

Hyvinvointialueen palvelujärjestelmän ja HYTE-työn kehittämisessä hyödynnetään yhteisövaikuttavuuden viitekehystä. Yhteisövaikuttavuuden viitekehys on kehitetty ihmisten ja yhteiskunnan kompleksisten ja monialaista yhteistyötä vaativien ongelmien ratkaisemiseen.

Yhteisövaikuttavuus tarkoittaa sitä, että eri toimijat, kuten kunta, järjestöt, yritykset ja asukkaat, tekevät yhdessä töitä yhteisten tavoitteiden eteen. Kun kaikki puhaltavat yhteen hiileen, saadaan parempia ja toimivampia palveluita.

Yhteistyö perustuu avoimeen keskusteluun ja paikallisten tarpeiden huomioimiseen – näin ratkaisut sopivat juuri oman kaupungin arkeen. Tärkeää on myös ennaltaehkäistä ongelmia jo ennen kuin ne ehtivät kasvaa suureksi.

Pitkäjänteinen yhteistyö: Saarijärvellä yhteistyö eri toimijoiden kesken perustuu jatkuvaan vuoropuheluun ja yhteisiin tavoitteisiin. Yhdessä asetetut päämäärät luovat pohjan vaikuttaville hyvinvointitoimille.

Paikallisuus: Saarijärven erityispiirteet ja asukkaiden arki ohjaavat yhteistyötä – palvelut ja ratkaisut räätälöidään vastaamaan juuri oman kaupungin tarpeita.

Ennaltaehkäisy: Yhteisövaikuttavuuden keinoin panostetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen jo ennen kuin haasteet kasvavat suuriksi – tämä tukee erityisesti lapsia, nuoria ja ikääntyviä.

Jatkuva vuorovaikutus: Toimijoiden välinen avoin keskustelu varmistaa, että tieto kulkee ja hyvät käytännöt leviävät.



6.1. HYTE-työn keskeiset yhdyspinnat

Yhdyspintatyö tarkoittaa käytännössä sitä, että tunnistetaan, missä tarvitaan yhteistyötä. Sovitaan, mitä toimenpiteitä tarvitaan, ketkä ovat vastuussa ja varmistetaan, että kaikki tärkeät tahot ovat mukana. Lisäksi roolit, toimintatavat ja vastuut kuvataan selkeästi. Yhteistyötä seurataan ja kehitetään jatkuvasti, jotta hyvinvointi lisääntyisi mahdollisimman tehokkaasti. Yhteisesti sovitut tavoitteet ja toimintatavat ovat kaiken perustana.

Saarijärven kaupungin hyvinvointityössä korostuu monialainen yhteistyö, joka perustuu kaupungin, hyvinvointialueen, työllisyysalueen, järjestöjen, seurakunnan ja muiden toimijoiden yhteiseen toimeenpanoon.

HYTE-neuvottelussa tunnistettiin neljä keskeistä yhdyspintaa, jotka ovat erityisen merkittäviä Saarijärven näkökulmasta. Näiden yhdyspintojen vahvistaminen tukee kaupungin elinvoimaa, ehkäisee korjaavien palvelujen tarvetta ja parantaa asukkaiden hyvinvointia.

Saarijärven kaupungille tärkeimmät yhdyspinnat ovat:

1. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy
2. Työikäisten työkyvyn ylläpitäminen ja osatyökykyisten työllistyminen
3. Liikkumisen edistäminen ja kansansairauksien ehkäisy
4. Ikääntyneiden kaatumisen ehkäisy

Näiden yhdyspintojen kehittämiseksi sovitaan yhteiset tavoitteet, toimenpiteet ja vastuutahot, jotka jalkautetaan palveluihin ja osaksi kaupungin rakenteita.



6.2. HYTE-työn keskeiset yhdyspinnat

1. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy on tunnistettu kaupungin tärkeimmäksi yhdyspinnaksi, ja se on kriittinen sekä nuorten hyvinvoinnin, oppimisen että tulevan työikäisen väestön elinvoiman näkökulmasta.

Tavoitteena on:

- tunnistaa syrjäytymistä aiheuttavat tekijät varhaisessa vaiheessa
- vahvistaa nuorten elämänhallintaa, sosiaalisia taitoja ja arjen tukea
- tukea siirtymiä perusopetuksesta toiselle asteelle ja työelämään
- ehkäistä päihteiden käyttöä ja muita riskikäyttäytymisen muotoja
- lisätä harrastusmahdollisuuksia ja matalan kynnyksen toimintaa
- vahvistaa vanhempien ja perheiden tukea

Syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta tiivis yhteistyö hyvinvointialueen, työllisyysalueen, oppilaitosten, järjestöjen ja seurakunnan kanssa on välttämätöntä. Olemassa olevia yhteistyörakenteita ovat: mm. TYÖ-työryhmä, moniammatillinen työryhmä, opiskeluhuollonohjausryhmä, perhekeskuksen toimijaverkostot ja hyvinvointi- ja osallisuustyöryhmä.

2. Työikäisten työkyvyn ylläpitäminen ja osatyökykyisten työllistymisen edistäminen

Tämä yhdyspinta on työikäisten hyvinvoinnin kannalta kriittinen, ja se nousi esille alueellisena prioriteettina.

Keskeiset tavoitteet ovat:

- työkyvyn alentumisen varhainen tunnistaminen
- työkykyä tukevien palveluketjujen toimivuus
- kuntouttavan työtoiminnan korvaavien mallien kehittäminen
- osatyökykyisten polkujen vahvistaminen
- työllisyysalueyhteistyön hyödyntäminen
- järjestöjen vahva rooli välityömarkkinoilla

Yhteistyö työllisyysalueen, Kelan, TE-toimijoiden, hyvinvointialueen sekä järjestöjen kanssa on välttämätöntä, jotta työkykyä ja työllistymistä tukevat ratkaisut voidaan rakentaa monialaisesti.

6.3. HYTE-työn tärkeimmät yhdyspinnat

3. Liikkumisen edistäminen ja kansansairauksien ehkäisy

Yhdyspinnan avulla vahvistamme eri-ikäisten liikkumista ja hyvinvoinnin edistämistä tunnistamalla esteitä ja tukemalla liikkumista eri tukimuotojen osalta.

Keskeiset tavoitteet ovat:

- Erityisryhmien huomioiminen: esteettömyys, matalan kynnyksen liikunta / harrastukset, erityisliikunnan huomioiminen
- Järjestöyhteistyön vahvistaminen yhdyspinnalla
- Elämäntapa- ja liikuntaohjauksen prosessin vahvistaminen
- Luontoympäristön mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Harrastustoiminnan edellytysten tukeminen
- Hankerahoituksen hakeminen

Liikkumisen edistäminen ja kansansairauksien ehkäisyn näkökulmasta tiivis yhteistyö kaupungin, hyvinvointialueen, yritysten, oppilaitosten, järjestöjen ja seurakunnan kanssa mahdollistaa vaikuttavamman toiminnan.

4. Ikääntyneiden kaatumisen ehkäisy

Hyvinvointialueen, paikallisten järjestöjen, kansalaisopiston ja liikuntapalveluiden tiivis yhteistyö luo monipuolisen verkoston, jonka avulla voidaan tunnistaa kaatumisen riskitekijöitä, vahvistaa tietopohjaa sekä kehittää yhteisiä toimintamalleja.

Yhteisiä tavoitteita ovat:

- Tunnistamme kaatumista aiheuttavia riskejä ja vahvistamme yhtenäistä kaatumisen tietopohjaa.
- Sovimme yhteisistä käytännöistä ja yhteistyöstä kaatumisen ehkäisyyn ja toimintakyvyn edistämiseen.
- Esteettömyys, turvallisuus kotona ja asuinalueella
- Yhteistyö eri toimijoiden kesken turvallisuutta lisäävissä kysymyksissä
- Digitaaliset palvelut ja tuki niiden käytössä
- Erilaisia mahdollisuuksia ikääntyneille liikkua turvallisesti
- Liikuntatilojen hyödyntäminen
- Vammaisten huomioiminen, esteettömät ja liikuntalajikokeilut, erityisliikunta

7.2. Hyvinvointisuunnitelma kokoa lakisäätöiset ja suosituspohjaiset ohjelmat

Hyvinvointisuunnitelma toimii kokoavana ja yhteensovittavana asiakirjana, joka kokoa eri kohderyhmille suunnatut erillisuunnitelmat ja -ohjelmat asteittain poikkihallinnolliseksi kokonaisuudeksi. Vuoden 2026-2029 hyvinvointisuunnitelmaan on liitetty osaksi lasten- ja nuorten sekä ikääntyneiden lakisäätöiset suunnitelmat. Suunnitelma perustuu kuntalain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lainsäädännön velvoitteisiin ja tukee eri toimialojen, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen välistä yhteistyötä.

Alla olevaan kuvaan on koottu hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman ekosysteemi, jossa harmaana olevat laatikot perustuvat lainsäädäntöön ja sinisellä pohjalla olevat ohjelmat suosituksiin.

Seuraavalla sivulla olevat ohjelmat ja vastuut -taulukko kokoa yhteen kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjaavat keskeiset lakisäätöiset ja suosituspohjaiset suunnitelmat, ohjelmat ja toimintakokonaisuudet. Taulukon tarkoituksena on selkeyttää näiden kokonaisuuksien keskinäistä suhdetta, vastuunjakoa sekä niiden roolia osana kunnan strategista hyvinvointijohtamista ja päätöksentekoa.

Vastuutoimijat kuvaavat kunnan sisäistä vastuunjakoa ja koordinaatiota hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Vastuiden tarkempi toteutus ja toimeenpano määritellään toimialakohtaisissa suunnitelmissa. Hyvinvointisuunnitelman toimii asiakirjana, jonka avulla varmistetaan, että kunnan hyvinvointityö on suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja tietoperusteista sekä tukee kuntastrategian tavoitteita.

Hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman ekosysteemi



7.3. Hyvinvointityöhön kytkeytyvät ohjelmat, lainsäädäntö, ohjaus ja vastuut

| Ohjelma / kokonaisuus | Lainsäädäntö / ohjaus | Vastuu kunnassa |
|---------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma | Kuntalaki (410/2015), Järjestämislaki (612/2021) | Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, hyvinvointiryhmä, hyvinvointikoordinaattori |
| Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma | Lastensuojelulaki (417/2007) | Sivistystoimi, vapaa-aikapalvelut, monialaiset verkostot |
| Opiskeluhoitosuunnitelma | Oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013) | Sivistystoimi, opiskeluhoollon yhteistyöryhmät |
| Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto | Nuorisolaki (1285/2016) | Nuorisopalvelut, sivistystoimi, poikkihallinnollinen verkosto |
| Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma | Laki ehkäisevästä päihdetyöstä (523/2015) | Hyvinvointikoordinaatio, sivistys- ja vapaa-aikapalvelut |
| Mielenterveyden edistämisen kokonaisuus | STM ja THL:n suositukset | Poikkihallinnollinen vastuu, yhteistyö hyvinvointialueen kanssa |
| Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnittelu | Vanhuspalvelulaki (980/2012) | Hyvinvointikoordinaatio, hyvinvointialue, järjestöt |
| Liikunnallisen elämäntavan edistäminen | OKM:n valtakunnalliset ohjelmat | Vapaa-aikapalvelut, sivistystoimi, tekninen toimi |
| Ravitsemuksen edistäminen | THL ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan suositukset | Sivistystoimi, hyvinvointikoordinaatio, hyvinvointialue |
| Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Tasa-arvolaki (609/1986), Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) | Kaupunginhallitus, kaikki toimialat |
| Kotoutumishjelma | Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) | Kaupunginhallitus, sivistystoimi, työllisyys- ja kotoutumispalvelut |
| Turvallisuuden ja tapaturmien ehkäisy | THL:n suositukset | Poikkihallinnollinen yhteistyö |
| Ennakkoarviointi (EVA) | Kuntalaki, THL:n suositukset | Kaikki toimialat osana päätöksentekoa |

8. Hyvinvointi- ja osallisuustyöryhmä

Hyvinvointi- ja osallisuustyöryhmä johtaa HYTE-työtä.

Työryhmän keskeiset tehtävät:

- Työryhmä asettaa tavoitteet hyvinvoinnin edistämiseksi, määrittelee toimenpiteet ja seuraa niiden vaikuttavuutta.
- Laatii ja seuraa hyvinvointikertomusta sekä -suunnitelmaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.
- Koordinoi eri toimialojen ja organisaatioiden yhteistyötä.
- Edistää eri väestöryhmien hyvinvointia ja osallisuutta sekä viestii hyvinvointitietoa kuntalaisille.
- Tekee tiivistä yhteistyötä muiden kuntien, järjestöjen ja sidosryhmien kanssa.
- Laatii ja jalkauttaa osallisuussuunnitelmia.
- Toimii liikunnallisen elämäntavan edistävänä työryhmänä.

Työryhmän puheenjohtaja: Arja Siikström, sivistysjohtaja

9. Hyvinvointisuunnitelman hyväksyminen

Hyvinvointi- ja osallisuustyöryhmä 13.4.2026

Sivistyslautakunta 26.5.2026

Kaupunginhallitus 15.6.2026

Kaupunginvaltuusto 31.8.2026

Muita hyvinvointityön asiakirjoja:

Laaja hyvinvointikertomus 2021-2025

Osallisuusohjelma 2023-2027

Liikkumisohjelma 2024-2027

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2025-2027 (sisältyy hyvinvointisuunnitelmaan 2026-2029)

Ikäntyvien hyvinvointisuunnitelma 2023-2027 (sisältyy hyvinvointisuunnitelmaan 2026-2029)

Ehkäisevän päihdetyön- ja väkivallanehkäisyn suunnitelma 2025-2029

10. Kuntamaiseman HYTE-raportti

Hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain Saarijärven kaupungin tilinpäätöskokouksessa hyödyntämällä kuntamaiseman HYTE-raportointia.

Mittareiden avulla saadaan tietoa siitä, miten suunnitelman tavoitteet etenevät käytännössä ja missä asioissa tarvitaan mahdollisesti kehittämistoimia.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain, jolloin voidaan tarkastella hyvinvointityön vaikutuksia sekä tehdä tarvittavia muutoksia seuraavien vuosien toimintaan.

11. Lopuksi

Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2029 rakentaa yhteisen suunnan Saarijärven kaupungin hyvinvointityölle ja kokoaa eri toimijat yhteisten tavoitteiden äärelle. Suunnitelma osoittaa, että hyvinvointi ei synny yksittäisistä toimenpiteistä, vaan pitkäjänteisestä, tietoon perustuvasta ja monialaisesta yhteistyöstä, jossa jokaisella toimijalla ja kuntalaisella on oma tärkeä roolinsa.

Suunnitelman keskeiset teemat – luonto arjen voimavarana, liikunnallisen elämäntavan edistäminen sekä turvallisuuden ja osallisuuden vahvistaminen – luovat vahvan perustan hyvinvoinnin edistämiseksi kaikissa elämäntilanteissa. Niiden kautta vastataan myös tunnistettuihin haasteisiin ja vahvistetaan kuntalaisten voimavaroja, yhteisöllisyyttä ja arjen sujuvuutta.

Hyvinvointityön vaikuttavuus syntyy arjen teoista, yhteisistä ratkaisuista ja toimivista rakenteista. Jatkuva arviointi, hyvinvointitiedon hyödyntäminen sekä avoin yhteistyö eri toimijoiden välillä varmistavat, että työtä kehitetään suunnitelmallisesti ja tarpeisiin vastaten.

Saarijärvellä hyvinvointi rakentuu luonnon läheisyydestä, osallisuudesta ja yhteisestä tekemisestä. Yhdessä voimme luoda entistä turvallisemman ja elinvoimaisemman kaupungin, jossa jokaisella on mahdollisuus hyvään elämään.



Monimuotoinen ja saavutettava luonto

Kuntalaiset nostivat valmisteluvaiheen työpajoissa paikallisen luonnon merkittäväksi voimavaraksi kuntalaisten arjen hyvinvoinnin ja voimavarojen lähteenä. Lisäksi luonto todettiin myös merkitykselliseksi Saarijärven vetovoimalle.

Saarijärven monipuolinen ja saavutettava luonto tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia virkistäytymiseen, liikkumiseen sekä rauhoittumiseen.

Luonnon läheisyys edistää sekä fyysistä terveyttä että mielen hyvinvointia, tukien näin kokonaisvaltaista hyvinvointia eri ikäryhmissä.

